

Ehl-i hakikat ve ehl-i tarikat tabirleri Risalelerde çok geçiyor. Ehl-i tarikat derken zannedersenem sofilik kastediliyor; peki ehl-i hakikatin tarzı nasıldır?

"İşte, birinci suret sırf vehbîdir, kisbî değil. İncizabdır, cezb-i Rahmânîdir ve mahbubiyettir. Yol kısadır, fakat çok metin ve çok yüksektir ve çok hâlistir ve gölgesizdir. Diğerî kisbîdir, uzundur, gölgelidir. Acaip harikaları çok ise de, kıymetçe, kurbiyetçe evvelkisine yetişemez."

"Meselâ, nasıl ki dünkü güne bugün yetişmek için iki yol var: Birincisi, zamanın cereyanına tâbi olmayarak, bir kuvvet-i kudsiye ile, fevkazzaman çıkıp, dünü bugün gibi hazır görmektir. İkincisi, bir sene kat-ı mesafe edip, dönüp dolaşıp düne gelmektir. Fakat yine dünü elde tutamıyor; onu bırakıp gidiyor."

"Öyle de, zâhirden hakikate geçmek iki suretledir: Biri, doğrudan doğruya hakikatin incizabına kapılıp, tarikat berzahına girmeden, hakikati ayn-ı zâhir içinde bulmaktır. İkincisi, çok merâtipten seyr ü sülûk suretiyle geçmektir."

"Ehl-i velâyet, çendan fenâ-i nefse muvaffak olurlar, nefsi emmâreyi öldürürler; yine Sahâbeye yetişemiyorlar. Çünkü sahâbelerin nefisleri tezkiye ve tathir edildiğinden, nefsin mahiyetindeki cihâzât-ı kesire ile, ubudiyetin envâına ve şükür ve hamdin aksâmına daha ziyade mazhardırlar. Fenâ-i nefisten sonra ubudiyet-i evliya besâtet peydâ eder."⁽¹⁾

Velayet-i Kübra mesleği daha çok tasavvuf mesleğinin velayet yolları ile mukayese edilen bir meslektir. Üstad Hazretleri bu iki temel mesleği **akrebiyet** ve **kurbiyet** olarak vasıflandırıyor. **Akrabiyet sahabe mesleği, kurbiyet ise tasavvuf mesleğini temsil ediyor.**

Buradaki zaman örneği iki meslek arasındaki farka işaret için veriliyor. Yani bir temsil dürbünüdür.

Seyrü sülûk, tasavvuf büyüklerinin belirlemiş olduğu bir takım usuller ve yollarla, uzun ve meşakkatli bir zaman ve müddetten sonra kalbin olgunlaşmış Allah'a teveccüh etmesi ve marifet kazanmasıdır. Kalbin velayet kazanıp Allah'a

---

yaklaşmasıdır. Bu meslek, temsilde, zamanın uzunca dolaşıp düne ulaşması ile tasvir ediliyor. Tarikat ve tasavvuf berzahı ile hakikatlere ulaşmak hem uzun, hem meşakkatli hem de risklidir. Bu, **kurbiyet** mesleğidir.

Akrabiyet mesleği ise, zamanın üstüne çıkıp düne atlamak şeklinde tasvir ediliyor ki, burada asıl vurgulanan husus **vehbiliktir**. Yani kul burada mutlak bir teslimiyet ve tevekkül manası ile kesbini işin içine karıştırmadığı için, Allah mükafat olarak hakikatleri zahmetsiz ve meşakkatsiz olarak bu kula ihsan ediyor. Halbuki kurbiyet mesleğinde kesp ve insanın benliği işe müdahildir. Bu da yolu uzatıp meşakkatli hale getiriyor.

"İ'lem eyyühe'l-aziz! Tevfik-i İlâhî refiki olan adam, tarikat berzahına girmeden zahirden hakikate geçebilir. Evet, Kur'ân'dan, hakikat-i tarikati, tarikatsiz feyiz suretiyle gördüm ve bir parça aldım. Ve keza, maksud-u bizzat olan ilimlere ulûm-u âliyyeyi okumaksızın isâl edici bir yol buldum."

"Serûsseyyir olan bu zamanın evlâdına, kısa ve selâmet bir tarîki ihsan etmek rahmet-i hâkimenin şânındandır."(2)

Buradaki **hakikat** tabirinden kast edilen mana, iman ve İslam meselelerinin açıklığa kavuşup, tahkiki bir surette kabul edilmesi anlamındadır.

Hakikat tabirinin diğer bir manası, tarikat berzahına girmeden, İslam ve iman hakikatlerinin doğrudan tahkiki bir surette inkişaf ettirilmesi mesleğidir. Zira yukarıda da değinildiği gibi, tarikatın terbiye ve seyir metotları hem uzun hem riskli hem de meşakkatlidir. Bu zaman ve zemin böyle bir tarz ve metoda müsait değildir. Bu zaman insanının riyazet ve çile gibi ağır terbiye metotları ile, uzun bir seyrü seferden sonra hakikatlere ulaşması çok zordur. Bu sebeple Allah Üstad Hazretlerine, insanların bu uzun ve meşakkatli yollara girmeden, doğrudan ve az bir gayret ile hakikate vasıl olacak yolu Risale-i Nurlar ile göstermiştir.

Risale-i Nurların, hakikatleri ve hakiki ilimleri meşakkatsiz ve araç ilimleri okumadan verebilmesinin en önemli metotlarından birisi temsil dürbünüdür.

Üstad meseleyi şöyle izah ediyor:

"Eski zamanda, esâsât-ı imaniye mahfuzdu, teslim kavî idi. Teferruatta, âriflerin marifetleri delilsiz de olsa, beyanatları makbul idi, kâfi idi. Fakat şu zamanda, dalâlet-i fenniye elini esâsâta ve erkâna uzatmış olduğundan, her derde lâyük devâyı ihsan eden Hakîm-i Rahîm olan Zât-ı Zülcelâl, Kur'ân-ı Kerîmin en parlak mazhar-ı i'câzından olan temsilâtından bir şulesini, acz ve zaafıma,

---

fakr ve ihtiyacıma merhameten, hizmet-i Kur'ân'a ait yazılarıma ihsan etti."

"Felillâhilhamd, sırr-ı temsil dürbünüyle, en uzak hakikatler gayet yakın gösterildi. Hem sırr-ı temsil cihetü'l-vahdetiyle, en dağınık meseleler toplattırıldı. Hem sırr-ı temsil merdiveniyle, en yüksek hakaik kolaylıkla yetiştirildi. Hem sırr-ı temsil penceresiyle, hakaik-i gaybiyeye, esâsât-ı İslâmiyeye, şuhuda yakın bir yakîn-i imaniye hâsıl oldu. Akıl ile beraber vehim ve hayal, hattâ nefis ve hevâ teslim mecbur olduğu gibi, şeytan dahi teslim-i silâha mecbur oldu."

"Elhasıl, yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsilât-ı Kur'âniyenin lemeâtındandır. Benim hissem, yalnız şiddet-i ihtiyacımla taleptir ve gayet aczimle tazarrumdur. Dert benimdir, devâ Kur'ân'ındır."(3)

Dipnotlar:

- (1) bk. [Sözler, Yirmi Yedinci Söz'ün Zeyli.](#)
- (2) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Onuncu Risale.](#)
- (3) bk. [Mektubat, Yirmi Sekizinci Mektup, Mahrem bir suale cevaptır.](#)